

ופרכינן: **אדרבה, מנחת נסכים הוה ליה לרבויי ללבונה**, דדמי למנחת העומר, **שכן:**

א. **ציבורא:** מנחת העומר היא מנחת ציבור ומנחת נסכים היא באה בצבור, שקרבנות צבור טעונות נסכים, ואילו מנחת כהן באה ביחיד ולא בציבור.

ב. **חובה.** את מנחת העומר ומנחת נסכים חייבים להביא, שהמביא זבח חייב במנחת נסכים, ואילו מנחת כהן לעולם אינה חובה.

ג. **ואיטמי.** מנחת העומר ומנחת נסכים של קרבנות צבור דוחות את הטומאה, ולא מנחת כהנים דוחה טומאה, שהרי אינה אלא ביחיד.

ד. **בשבתא.** וכן דוחות עבודות מנחות הציבור את השבת ולא מנחת כהן.

ומשנינן: **מסתברא** לרבות מנחת יחיד של כהן יותר ממנחת נסכים שבאה גם כמנחת ציבור, כשהיא באה עם קרבנות הציבור, משום שנאמר במנחת סולת **"נפש"**, ללמדנו, שכל מנחת יחיד של נפש יחידית כמותה, טעונה שמן ולבונה.

עוד דרשינן לעיל מסיפא דקרא במנחת העומר: **"מנחה"** — **לרבות מנחת שמיני** למילואים **ללבונה**.

והוינן בה: **ואימא** — **להוציא** מנחת שמיני משום שהיא מנחה שנאמרה לשעתה בלבד?!

ומשנינן: **האי מאי?!** **אי אמרת בשלמא** דאתי קרא ד"מנחה" **לרבות, שפיר** איצטריך

לרבות מנחת שמיני, שעל אף שהיא מנחה שנאמרה לשעתה, בכל זאת נוהגים בה דיני מנחה — **ודורות. אלא אי אמרת** דאתי קרא **להוציא** מנחת שמיני, **למה לי** קרא להוציא? והרי מסברא היינו אומרים שמנחת **שעה** ממנחת דורות **לא ילפינן.** אלא, בהכרח, לרבות מנחת שמיני קא אתי.

ועוד דרשינן לעיל מהאי קרא דמנחת העומר, **"מנחה היא"**, **להוציא שתי הלחם, שלא יטענו לא שמן ולא לבונה.**

והוינן בה: **ואימא** — **להוציא מנחת כהנים?!**

ומשנינן: **מסתברא**, כי **מנחת כהנים הוה ליה לרבויי** ולהוציא שתי הלחם, **שכן** היא דומה למנחת העומר בדברים האלה:

א. **עשרון.** ואילו שתי הלחם היו שני עשרונים.

ב. **כלי.** ואילו שתי הלחם אינן מתקדשות אלא באפייתן בתנור שבעזרה.

ג. **מצה.** ואילו שתי הלחם באות חמץ.

ד. **ועצם.** ואילו שתי הלחם באות בגלל שני הכבשים.

ה. **הגשה.** ואילו שתי הלחם לא בעו הגשה.

ו. **ואישים.** ואילו שתי הלחם אינם מוקטרים על האש.

ופרכינן: **אדרבה, שתי הלחם הוה ליה טו-ב לרבויי**, דדמיין למנחת העומר, **שכן:**

מתבואת ארץ ישראל, ושאר המנחות באות אפילו מתבואת חוץ לארץ.

י. **בזמן**. לעומר ולשתי הלחם קבוע זמן, ולשאר המנחות לא קבוע זמן.

יא. **חדש**. עומר ושתי הלחם אינן באין אלא מהתבואה החדשה, ושאר המנחות באות גם מהתבואה הישנה.

והני, דדמיין שתי הלחם למנחת העומר **נפישן**. שהרי יש הרבה יותר דברים שבהם דומה מנחת העומר לשתי הלחם מאשר למנחת כהנים, ואם כן, הוה לן לרבווי את שתי הלחם לשמן וללבונה, ולא למנחת כהנים! ?

ומשנינן: **מסתברא** לרבות את מנחת כהנים מהא דכתיב "נפש" במנחת סולת, וממנה ילפינן לכל מנחות היחיד שיהיו טעונים שמן ולבונה.

מתניתין:

א. שנינו במשנה הקודמת שעל מנחת חוטא אין נותנים לא שמן ולא לבונה. ואם עבר ונתן, הרי הוא **חייב** מלקות (6) על מתן השמן

א. **ציבור**. שתי הלחם ומנחת העומר הן קרבנות ציבור.

ב. **חובה**. שתייהן חובה להביאם.

ג. **טמא**. שתייהן דוחות את הטומאה, שהותרה בציבור.

ד. **דאכל**. ושתייהן נאכלות — שתי הלחם בשלימות, ומנחת העומר השיריים.

ה. **פינולא**. את שתי הלחם מתירים הקרבת הכבשים ואת מנחת העומר מתיר הקומץ, אבל מנחת כהנים אין לה מתיר, שכולה מוקטרת, לפיכך אינה מתפגלת.

ו. **בשבתא**. שתייהן דוחות שבת בהיות קרבן ציבור.

ז. **מתיר**. העומר מתיר את אכילת החדש, ושתי הלחם את הקרבת המנחות מהתבואה החדשה.

ח. **תנופה**. את העומר מניפים ואת שתי הלחם מניפים, ושאר המנחות אין מניפין אותן.

ט. **בארץ**. עומר ושתי הלחם אינן באין אלא

כן הוא הדין לסידור לחם הפנים על השולחן, שהיה צריך להיות אסור לעשותו בשבת, מאחר שהיא פעולה חשובה שנצטוונו עליה בתורה.

6. פשוטם של דברים הוא, שמיד כשנותן שמן על מנחת חוטא הוא עובר בלאו דלא ישים עליה שמן, אף על גב שעדיין לא הקריבו. וכן מדקדק האור שמח [מעשה הקרבנות יב ח] ממה שנאמר בסיפא, שהנותן שמן על שיריה אינו עובר בלאו, הרי שאף על גב שלא הקריבו, מכל

מקום שייך לחייבו, ורק מצד שהוא שיריים פטור. אולם הרדב"ז ביאר בלשון הרמב"ם שם שכתב "נתן והקריב לוקה", שדוקא כשהקריבו עבר בלאו זה. והחינוך [קכה] כתב שלא זו נאמר רק לזכרי כהונה. ותמה המנחת חינוך שמאחר ויציקה כשירה בור, אם כן למה לא יתחייב הזר כשיצק עליה שמן. והניח בצ"ע. והאור שמח יישב שדעת החינוך כהרמב"ם הנ"ל, שכל האיסור הוא בהקרבה, ולכן שייך זה רק בזכרי כהונה.

בפני עצמו⁽⁷⁾, ועל נתינת הלבונה בפני עצמה, ואם נתן גם שמן וגם לבונה הרי הוא לוקה משום שניהם. ובסך הכל הרי הוא לוקה שמונים מלקות [פחות שתיים]. שנאמר במנחת חוטא "לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה".

ב. נתן עליה שמן — פסלה. שהרי אינו יכול

להוציא את השמן מתוך הסולת.⁽⁸⁾

ואם נתן עליה לבונה — ילקטנה, ותהיה כשירה.⁽⁹⁾

ג. נתן שמן על שיריה של מנחת חוטא, לאחר שנקמצה, שוב אינו עובר בלא תעשה⁽¹⁰⁾, שהאיסור הוא רק בעודה עומדת

אולם לענין מנחת סוטה כתב הרמב"ם [סוטה ג יג] "ואם נתן לוקה". ומשמע שעל הנתינה לבד לוקה. והקשה הגרי"ז מנין לנו לחלק בזה בין מנחת חוטא למנחת קנאות? ומכח קושיא זו ביאר האבן האזל [מע"ק שם], שבאמת ודאי שעיקר הלאו הוא על הנתינה עצמה, ולא על ההקרבה, אולם נאמר תנאי באיסור זה, שדוקא אם יקריבו לבסוף את המנחה, אז יעבור למפרע באיסור זה, אבל אם לא יקריבו, אינו עובר כלל, ומשום שכל גדר האיסור הוא ליתן שמן ולבונה במנחה הנקרכת לגבוה. ולכן, בהלכות סוטה נקט הרמב"ם את עיקר גדר האיסור, שהוא הנתינה, ובהלכות מעשה הקרבנות ביאר שבפועל אינו עובר אלא אם כן יקריבוה. ועיי"ש באבן האזל שהעיר, שלכאורה הוא התראת ספק, שהרי בשעת נתינה אין ידוע אם יקריב אחר כך.

7. כתב המנחת חינוך [קכה] שכל לאו זה הוא דוקא אחר שנתקדשה המנחה בכלי שרת, אבל קודם לכן, מאחר שאין בה אלא קדושת דמים אינו עובר. ולפי מה שפסק הרמב"ם [כלי המקדש א יט] שכלי היבש נתקדשו, מאחר שנמדד העשורן בכלי חל בו כבר לאו זה, אבל לרבי עקיבא [לעיל נז] הסובר שמדת היבש לא נתקדשה, אם כן, קודם נתינת השמן עדיין אין בה קדושת הגוף כלל, שהרי מנחה חריבה ויבשה היא, ולא נאסר עדיין ליתן בה שמן אם כן איך עובר בלאו זה? ואולי נאמר, שכאשר

נותן עליה שמן, הרי באים כאחד קדושת הגוף [על ידי הכלי של השמן, שהוא לח] ואיסור הנתינה. וצ"ע בזה. וכן עדיין אינו מיושב לענין לבונה, שהוא דבר יבש.

8. המנחת חינוך כתב בפשיטות שהמנחה פסולה רק בעוד השמן עליה, אבל אם ירצה, יסיר ממנה את הסולת המשומנת וישלים הסולת ממקום אחר, כדין מנחה שנחסרה קודם קמיצה. וכן כתב החזו"א [כא יא], ודימה דבר זה לנתינת לבונה, שמבואר במשנה שיכול ללקטה וחוזרת המנחה לכשרותה. אולם יש חילוק ביניהם בהגדרת הדבר, שהמנחת חינוך ביאר שגם כאשר השמן במנחה, אין הפסול בכל המנחה, אלא שכמות שהוא עתה עם השמן, אי אפשר להקריבה. אולם בדברי החזו"א יש משמעות שכל זמן שהשמן עליה, הפסול הוא בכלה, שכולה נחשבת מנחה שיש בה שמן, אלא שאחר כך חוזרת היא לכשרותה הראשון. ולקמן יבואר אי"ה דעת הרמב"ם בזה.

9. המנחת חינוך והחזו"א נוקטים שאף על גב שליקטה, לא תיקן בזה את הלאו ד"לא ישים ולא יתן" ולוקה [מלבד לשיטת הרמב"ם שכל האיסור הוא בהקרבה ולא בנתינה, כמבואר לעיל].

10. הטהרת הקדש מביא בשם הקרבן אהרן, שדין זה נלמד ממה שנאמר בפסוק "עליה",

גמרא:

לקומץ ממנה את הקומץ להקטרה. (11)

תנו רבנן: נאמר במנחת חוטא "לא ישים עליה שמן", ואם שם עליה שמן — פסל.

יכול אני שונה גם בנתינת הלבונה "לא יתן עליה לבונה", ואם נתן לבונה — פסל?

ד. נתן כלי עם שמן על גבי כלי שיש בו מנחת חוטא — לא פסלה. שהפסול הוא רק כשמערב את השמן במנחת חוטא עצמה ולא כשנותן שמן בכלי נפרד מעליה. (12)

מדוע לרבי יוחנן אינו עובר בנתינת שמן על השיריים, דאף על גב שאין המנחה נפסלת, מן הטעם הנ"ל, מכל מקום למה אינו עובר. ואולי נאמר שכל גדר האיסור הוא מה שהוא פוסל את המנחה או חלק ממנה להקרבה, אולם לקמן יבואר אי"ה שגדר זה תלוי במחלוקת הראשונים. וצ"ע.]

והאור שמח [פסוה"מ יא יא] הביא, שבתורת כהנים אמרו "לא ישים עליה שמן, אבל שם הוא על שיריים". וכתב שאמנם משמע מכאן שאין השיריים נפסלים כלל בזה, ומותר לכתחילה ליתן עליהם שמן, מכל מקום יש לומר שזהו דוקא אחר הקטרה, אבל קודם הקטרה אסור ליתן עליהם שמן, משום שהם עצמם נפסלים על ידי כן, אף על גב שהקומץ עצמו יהיה קרב. וכנ"ל לרבי יוחנן.

11. הטהרת הקדש העיר, שלריש לקיש הנזכר בהערה הקודמת] יקשה, מדוע נקט התנא "על שיריה", והלא גם על הקומץ יכול ליתן.

12. הרמב"ם [מעשה הקרבנות יב ח] הוסיף גם כן שאינו עובר בלאו. והלחם משנה שם העיר שמהמשנה אין הוכחה לדין זה. והגרע"ק אייגר יישב בזה, שמאחר ולמדנו ברישא שמלקט הלבונה שעל המנחה וכשירה, ואם כן הוא הדין כשנתן כלי עם שמן על המנחה, שיכול להסירה מהמנחה וכשירה. ומה נתחדש עוד בסיפא, ובהכרח שהחידוש הוא שאינו עובר גם כן בלאו, [מה שלא נזכר ברישא. ולעיל הובא מהאחרונים

שמשמעותו דוקא כשהמנחה שלימה, כלומר קודם קמיצה, ולא אחר הקמיצה שכבר איננה שלימה.

ולעיל [כג] נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש, שלרבי יוחנן הנותן שמן על הקומץ של מנחת חוטא לוקה, ולריש לקיש כל הלאו הוא רק קודם קמיצה, אבל לאחר הקמיצה מותר ליתן לכתחילה אפילו על הקומץ. וכתב הטהרת הקדש לפי זה, שכל דרשה זו מ"עליה", שייכת רק לריש לקיש, שמפני שהמנחה אינה שלימה, אין איסור נתינת שמן כלל, בין בקומץ ובין בשיריים. אבל רבי יוחנן ודאי אינו דורש כן, שהרי לדבריו נאסרה נתינת שמן גם אחר קמיצה, על כל פנים על הקומץ, ובהכרח שאין החילוק בין קודם קמיצה ולאחריה, אלא החילוק הוא בין הקומץ לשיריים. וביאר שם, שרבי יוחנן הולך לפי שיטתו, שלעיל [ט] הוא סובר שכאשר נחסרו השיריים בין קמיצה להקטרה, אין המנחה נפסלת בכך, ולכן, הוא הדין לענין נתינת שמן על השיריים, שאמנם השיריים עצמם נפסלו, אבל המנחה עצמה לא נפסלה על ידי כך, ויכול להקריב עדיין את הקומץ [ואולי כוונתו דוקא באופן שנשתייר קצת מהשיריים, שאם לא נשתייר כלל אין הקומץ קרב, לרבי יהושע לעיל [כו]]. וריש לקיש גם כן הולך לפי שיטתו, שהרי נחלק לעיל שם על רבי יוחנן, ופוסל את הקומץ כשנחסרו השיריים, ולכן הוכרח לומר שאחר קמיצה לא נאמר כלל איסור נתינת שמן, שאם לא כן, היתה נפסלת כל המנחה על ידי השמן שנתן על השיריים קודם קמיצה. [ועדיין צ"ב

וצדדי הספק הם:

האם מה שהכשרנו בנתן עליה לבונה הוא משום דאפשר ללקטה מהסולת, והא לבונה שחוקה לא אפשר ללקטה, ותפסל המנחה.

או דילמא זה שהכשרנו בנתן עליה לבונה הוא משום דלא מיבלעא הלבונה בסולת כמו השמן, שרק השמן, הנבלע בסולת, פוסל את המנחה משום הבלעותו בה, אבל לבונה שרק מעורבת בסולת ואינה נבלעת בו, אינה פוסלת, והא נמי, הלבונה השחוקה, אף על פי שאי אפשר ללקטה מתוך הסולת, אינה פוסלת דהא לא מיבלעא.

תא שמעי: שנינו במשנתנו ולבונה אם נתן לבונה על מנחת חוטה — ילקטנה. ומוכח שכל ההכשר הוא משום שמלקטים אותה, ולא משום שלא מיבלעא בסולת.

ודחינן: דלמא תנא דמשנתנו חדא טעמא, ועוד טעמא, קאמרי. דהיינו:

תלמוד לומר "כי חטאת היא", לומר שגם אם נתן עליה לבונה עדיין מנחת חטאת כשירה היא, והרי היא מכפרת.

יכול אף בשמן אני קורא "כי חטאת היא", לומר שאף על פי שעבר איסור בנתינת השמן עדיין המנחה כשירה?

תלמוד לומר "היא", דהוי מיעוטא, לומר רק היא, שנתן בה לבונה, עדיין היא כשירה, ולא כשנתן בה שמן, שאז היא פסולה. (13)

ומה ראית לפסול בשמן, ולהכשיר בלבונה?

פוסל אני בשמן משום שאי אפשר ללקטו מתוך המנחה, ומכשיר אני בלבונה, שאפשר ללקטה ולהכשירה.

בעא רבה בר רב הונא מרבי יוחנן: מנחת חוטה, שנתן עליה לבונה שחוקה, שאי אפשר ללקטה מתוך הסולת — מהו?

לאו על יציקת שמן, אבל אינו פוסל, ומשום שבמנחת סוטה נאמר בפסוק רק פעם אחת "היא", וממנו דורשים שאם נקמצה שלא לשמה פסולה, כמבואר לעיל [ד א], ואם כן אין לימוד לפסול את המנחה מצד השמן [ויש לעיין שכפסוק [במדבר ה טו] נאמר גם כן "מנחת קנאות הוא", ולמה לא נמעט משם]. והטהרת הקדש הביא שבאמת בדברי הרמב"ם לא נזכר כלל פסול במנחת סוטה. ואף על גב שבברייתא לקמן נזכר גם כן מנחת קנאות. ומבואר שם [עכ"פ לשיטת התוס'] שהמנחה פסולה משום הלבונה שהיתה בה בשעת הקמיצה, מכל מקום יש לומר שברייתא זו סוברת כרבי שמעון, שנתן טעם [לעיל ו א] למה שאסרה התורה ליתן שמן ולבונה במנחת חוטה, כדי שלא יהיה קרבנו

שאפילו אם ליקט הלבונה עובר. אולם הטהרת הקדש כתב, שנתחדש בסיפא שאפילו היה הכלי עם השמן על המנחה בשעת הקמיצה, שאינו נפסל בכך, והחשק שלמה מבאר, שמאחר והשמן מצד עצמו יש בכוחו לפסול, כלומר כשנתנו על המנחה בלא כלי, משום כך גם כאשר הוא בכלי ואינו נבלל במנחה, היה הדין שפסול, לולא הלימוד לקמן מפסוק שבכלי אינו פוסל, וכן בלבונה כתושה, שמבואר בסוגיין שהוא פוסל כשמן, הואיל ואי אפשר ללקטו, גם היה פוסל כשנתנו בכלי, לולא המיעוט שנלמד לקמן בגמרא.

13. הטהרת הקדש והחשק שלמה יצאו לדון בדבר החדש, שבמנחת סוטה נאמר רק איסור

אמר רב נחמן בר יצחק: תניא, מנחת חוטא ומנחת קנאות שנתן עליה לבונה — מלקט את הלבונה, וכשירה להקטרה ולכפרה.

ואם עד שלא ליקט לבונתה חישוב עליה, בעבודות המנחה, להקטיר את הקומץ או לאכול את שייריה שלא כדין — בין שחישב מחשבת חוץ לזמנו, בין שחישב מחשבת חוץ למקומו — פסול קרבן המנחה, ואין בו כרת על אכילתו, שאין חיוב כרת אלא כשאוכל דבר שנפסל אך ורק מחמת מחשבת חוץ לזמנו. ואילו כאן, בשעה שחישב, היה קרבן החוטא פסול גם משום הלבונה שהיתה בו. (14)

הדא טעמא להכשירה משום דלא מיבלעא הקטורת בסולת. ועוד טעמא — ילקטנה ותהיה כשירה.

תא שמע: שנינו בברייתא: מכשיר אני בלבונה משום שאפשר ללקטנה. ומוכח שרק אם ליקט הרי היא כשירה, ואם לא ליקט הרי היא פסולה, אע"פ דלא מיבלעא הלבונה בסולת.

ורחינן: הכא נמי "הדא, ועוד" קא אמר.

והוינן בה: מאי הוה עלה דאיבעיא רבה בר רב הונא מרבי יוחנן?

לגמרי, ואין אפשרות לתקנה ולהכשירה על ידי שיוציא את הסולת שנבללה ונתערבה עם השמן, שמאחר והשמן הוא נבלל ונבלע עם הסולת הרי הוא פוסל את כל המנחה לעולם, [מה שאין כן בלבונה שאינה כתושה, מאחר שאינו נבלל עם הסולת, משום כך אין הפסול חל בסולת כלל, ורק שכל עוד שהלבונה עליה אין להקריבה עמה]. ובזה נסתפקה הגמרא איך הדין בלבונה כתושה, שהיא נבללת עם הסולת באופן שאי אפשר ללקטה אבל אינה נבלעת בה, ואם כן אין שום פשיטות מהברייתא לנידון זה, שהרי הברייתא מדברת בזמן שהלבונה בה, שבזה ודאי אין המחשבה פוסלת משום פיגול, הואיל ועתה אינה ראויה לעבודה, וכונת הרמב"ם, שפסולה מספק לאחר שיוציא ממנה את כל הסולת המעורבת, וכנ"ל.

וככל הדברים האלה ביאר גם כן הגרי"ז, אלא שלדבריו כל מה שהשמן פוסל את המנחה לעולם, אינו מצד שלעולם יש במנחה שם פסול שהיא מנחה כלולה ואינה חריבה, אלא משום דיחוי, שמכיון ובעוד השמן עליה היה על כולה שם פסול, שהרי היא מנחה שיש בה שמן,

מהודר, ואם כן הוא הטעם גם כן למנחת קנאות, ומשום כך לומדים דינו מדין מנחת חוטא, אבל לרבנן יתכן שבאמת לא יהיה נפסל משום שמן ולבונה.

14. מסקנת הגמרא היא, שבלבונה כתושה נפסלה המנחה, הואיל ואי אפשר ללקטה, ולכן אומר התנא דברייתא שאין המחשבה פוסלת להתחייב עליו משום פיגול, שהרי אינו ראוי לעבודה. והרמב"ם [פסוה"מ יא י] פסק בלבונה כתושה שהיא פסולה מספק. וכתב הכסף משנה שהרמב"ם לא גרס בגמרא "מאי הוי עלה", והברייתא לא הובאה בגמרא כדי לפשוט את הספק של דין לבונה כתושה. אולם האחרונים תמחו, שמכל מקום נפשוט אנו מהברייתא שהמנחה פסולה, וכנ"ל.

והחזו"א [כא יב] מיישב, שהרמב"ם יפרש שכל הספק בלבונה כתושה אינו לענין הכשר המנחה כמות שהיא עתה עם הלבונה, שזה דבר פשוט שהוא פסול, וכל הנידון הוא רק באופן שהוציא מהמנחה את כל הסולת המעורבת עם הלבונה, שלענין שמן הדין הוא שהמנחה נפסלה

דמאן דאמר יש דיחוי בקדשים? (15)

ומשנינן: **אמר אביי**: "חטאת" קרייה רחמנא למנחת חוטא אפילו לאחר שנתן עליה לבונה, כדכתיב "ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא", ולהכי מהניא מחשבה לפסול בה ולתת בה דין פיגול למרות דיחוייה.

רבא אמר, הא תנא דברייתא **מני** — **חנן המצרי הוא**, דלית ליה דין דחויין.

דתניא: **חנן המצרי אומר**: שני שעירין של יום הכיפורים שמטילים עליהן גורלות, אחד לה' שדמו נכנס לפני ולפנים, ואחד שמשתלח לעזאזל, ומת השעיר המשתלח, אין אומרים שיידחה השעיר הפנימי משום שאבד בן זוגו ועתה אי אפשר לזרוק את דמו, ומכח זה ידחה עולמית, אלא, **אפילו היה דם השעיר בכוס**, והיינו, שכבר נשחט, ונדחה הדם לאחר שחיטה, הרי הוא **מביא** שעיר המשתלח **חבירו**, **שלא בהגרלה**,

ואם משליקט לבונתה הישב עליה להקטיר את הקומץ או לאכול את השיריים חוץ למקומו — **פסול**, ואין בו כרת. ואם הישב חוץ לזמנו — **פיגול**, וחייבין עליו, על אכילתו, **כרת**.

ומדקאמר שכל זמן שהלבונה בתוכה הרי היא פסולה, מוכח שבליקוט תלוי הכשירה, ולא בכך שלא נבלעה בסולת.

והוינן בה: מדוע פסלה מחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו בעוד שהיתה בה הלבונה? והרי היא היתה אז פסולה, משום שהיתה בה הלבונה, ותיחוי כמו מנחת חוטא שנפל עליה **פך שמן**, שפשיטא שאין מחשבת פיגול תופסת בה, שהרי היא פסולה לעולם מצד השמן שנבלע בה, ואם כן, האי מנחה שנפל בה לבונה, **אמאי פסלה במחשבה**, ונימא כיון שבשעה שהיתה בה לבונה היא היתה פסולה, הרי **דחוי הוא** עולמית [והיינו, דקא סלקא דעתין דקאי האי ברייתא אליבא

ממילא נדחית היא מהקרבה לעולם. ועיין לקמן עוד מזה.

15. **התוס'** מפרשים שהקושיא היא על המשנה שהכשירה המנחה על ידי ליקוט הלבונה, והרי יש כאן פסול דיחוי. והקשו התוס' הרי למדנו לעיל מפסוק דין זה שהמנחה חוזרת להכשירה, ואם כן מה מקשה הגמרא. והניחו בקושיא.

ותירץ הגרי"ז, שהיה אפשר לומר שהפסוק רק השמיענו, שאחר שליקט הלבונה אין כיום במנחה פסול מצד עצמה, אבל עדיין פסולה היא משום דיחוי, ונפקא מינה לענין מלקות, שאם היה בה עתה פסול מצד עצמה, היה לוקה על הקרבתה, אבל מאחר שהוא רק משום דיחוי אינו לוקה. ועל זה תירץ אביי, שמשמעות הפסוק היא

להתיר לגמרי בהקרבה אחר ליקוט הלבונה, אף על גב שבאמת היה מן הראוי לפסול משום דיחוי. ורבא אמר שתנא דמתניתין סובר שלעולם אין פסול דיחוי, אבל לדין שסוברים דין דיחוי, אין המנחה נכשרת על ידי ליקוט הלבונה, ומהפסוק למדנו רק שכיום אין בו פסול בעצם, רק משום דיחוי, וכנ"ל, ורב אשי תירץ שמאחר ובידו ללקטה אינו חשוב דיחוי. וביאר הגרי"ז שלרב אשי מעולם לא חל פסול במנחה עצמה על ידי הלבונה, ורק שכאשר הלבונה עליה אסור להקריב המנחה עמה, ולכן מאחר שבידו לתקן אינו חשוב דיחוי, אבל אם היה איזה זמן שהיה פסול במנחה עצמה, לא היה מועיל מה שבידו לתקן, מאחר שכבר נדחה שעה אחת, [ובזה יישב קושיית התוס' מדין מזבח שנפגם].

כשנפסל בן זוגו, הרי הוא דחוי עולמית.

ואילו היכא דבידו לתקן, מצינו שסבר רבי יהודה שאין נוהג בו דין דיחוי. שהרי **תניא: רבי יהודה אומר: כוס היה הכהן ממלא מדם התערובות של קרבנות הפסח שנשפך על רצפת העזרה, וזרקו לדם התערובות זריקה אחת כנגד היסוד, משום דחיישינן שמא נשפך הדם מהכוסות שהתקבל בהן דם הפסח על הרצפה ולא יצאו הבעלים ידי חובתם. הילכך, היה ממלא מדם התערובות שעל הארץ, וזרקו על המזבח כדי שמהו מהדם הנשפך [ושנמצא עתה בתוך התערובות] יגיע למזבח, ויצאו בו הבעלים ידי חובתם.**

אלמא, לא אמרינן כיון שנדחה הדם בשעה שנשפך על הקרקע מזריקה הרי הוא נדחה עולמית, אלא אמרינן כיון שבידו לאוספו לתוך הכלי ולזורקו על המזבח, לא חשיב כמי שנדחה.

אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן: נתן משהו שמן על גבי כזית מנחה של חוטא — פסל את המנחה. (16)

מאי טעמא הוי שיעור שימת השמן בכל שהוא, ואילו שיעור המנחה הוא לפחות בכזית?

ומזווג לו. ומעתה שבן זוגו המשתלח קיים, יכול הוא לזרוק את הדם לפני ולפנים ובהיכל.

ומוכח שסבר חנן המצרי שאין נוהג דין דיחוי בקדשים אפילו כשאירע הדיחוי לאחר שחיטה.

רב אשי אמר: אפילו תימא רבנן היא, שאני הכא דלא אמרינן דין דיחוי, כי **כל שבידו לתקן את הסיבה הגורמת לדיחוי**, וכגון הכא שבידו ללקט את הלבונה, **לא הוי דיחוי**, והילכך מהני בה מחשבה.

אמר רב אדא: כוותיה דרב אשי, דאמר היכא שבידו לתקן לא הוי דיחוי אפילו למאן דאית ליה דין דיחוי, **מסתברא.**

והראיה — **דמאן שמעת ליה דאית ליה דין דחויין?** — **רבי יהודה היא.**

דתנן: ועוד אמר רבי יהודה: נשפך הדם של השעיר הפנימי — ימות המשתלח. שהרי הוא נדחה כשנשפך הדם של בן זוגו. וכן אם **מת השעיר המשתלח — ישפך הדם של השעיר הפנימי על הקרקע ולא יזה ממנו בפנים**, ויביאו זוג שעירים במקומם של השנים הראשונים. והיינו, דסבר רבי יהודה שאין תקנה להביא שעיר אחר ולזווגו לשעיר שלא נפסל, דכיון שנדחה שעה אחת

זה פשוט שלא נותר כזית, שעל שיעור גדול כזה לא שייך לומר "לא ניתנה תורה למלאכי השרת". ומבואר שם בדברי ריש לקיש שכל מה שמכשירים בזה, הוא משום שהוא אחר הקמיצה. ומוכח מזה שקודם הקמיצה גם בפחות מכזית יהיה פסול.

16. כתב הקרן אורה שמדברי ריש לקיש [לעיל כג א] יש להוכיח שבמשהו שמן נפסל, שהרי אמר שם שהיו משכשכים המנחת חוטא בשירי הלוג. ופירשו התוס' שם, שהכונה לקצת שמן הנותר בכלי שהיה בו שמן של מנחה אחרת, ומשום שלא ניתנה תורה למלאכי השרת לא נפסלה המנחה הראשונה מצד חיסור שמנה. והרי

הוי ריבוי אחר ריבוי, ואין ריבוי אחר ריבוי ט-א
אלא למעט. הילכך, נתינת לבונה אפילו על
 כלשהו מנחה פוסלת אותה. והא דבעינן
 נתינת לבונה בשיעורא דכזית הוא משום
 דילפינן נתינת לבונה מ"ונתן לכהן את
 הקודש".

ואיכא דאמרי: אמר רב יצחק בר יוסף: בעי
 רבי יוחנן: נתן משהו שמן על גבי כזית
 מנחה מהו? מי בעינן שימיה של כזית שמן
 כנתינה של כזית לבונה, או לא בעינן
 בשימת השמן שיעורא של כזית אלא משהו
 שמן פוסל את מנחת החוטא?

ומסקינן: תיקו!

שנינו במשנה: נתן שמן על שיריה אינו
 עובר בלא תעשה.

תנו רבנן: נאמר במנחת חוטא "לא ישים
 ולא יתן". יכול בשני כהנים, שאחד שם שמן

משום שנאמר בשמן "לא ישים", ומשמע
שימיה כל דהו של שמן פוסלת, ולאחר מכן
 נאמר "עליה", דמשמע דהוי ריבויא, עד
דאיכא שיעורא.⁽¹⁷⁾ ללמד שצריך שיעור
 למנחה ששמים עליה שמן,⁽¹⁸⁾ והשיעור
 הפחות ביותר הוא בכזית.

ואמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן: נתן
 כזית לבונה על גבי משהו מנחה של
 חוטא — פסל את המנחה.⁽¹⁹⁾

מאי טעמא הוי איפכא משימת שמן?

"לא יתן" כתיב בלבונה, וגמרינן מ"ונתן
 לכהן את הקודש" שצריך ליתן לכהן דבר
 הראוי להיות קודש. והיינו נתינה של כזית,
 והוא הדין נתינה של לבונה לא מיקרי
 "נתינה" עד דאיכא נתינה של כזית לבונה.

והדר כתיב ביחס לשיעור המנחה ריבוי של
 "עליה", לאחר שכבר נכתב מקודם לכן ריבוי
 של "עליה" בשמן.

עוד פחות מכזית שהשלימה לכזית. והשמיענו
 רבי יוחנן שלענין איסור נתינת שמן צריך כזית
 בדוקא.

18. רבי יוחנן דיבר לענין לפסול המנחה. והקרא
 אורה ועוד אחרונים נקטו בפשיטות שהוא הדין
 לענין איסור הנתינה. והמנחת חינוך נסתפק
 האם מכל מקום יש בזה איסור של חצי שיעור.

19. הקשה החזו"א [כא יא] הרי הלבונה אינה
 פוסלת אלא בשעת קמיצה כמו שלמדנו במשנה,
 ובשעת קמיצה הלא צריך שהמנחה תהיה כולה
 נוגעת יחד כמבואר לעיל [כד] עיי"ש, ואם כן
 שוב נחשב שהלבונה נמצאת על כולה! ותיירץ
 החזו"א שאפשר שרבי יוחנן סובר שצירוף כלי

17. יש לעיין, לפי המבואר לעיל בדעת
 הרמב"ם, שהאיסור הוא בהקרבה ולא בנתינה,
 אם כן איך שייך שיהיה במנחה פחות מכזית,
 שהרי אנו פוסקים אין הקטרה פחות מכזית,
 [עיין פסולי המוקדשין יא טו], ולעולם יהיה
 בהקרבה כזית מנחה. ואולי יש ליישב לפי מה
 שהובא בהערות [לעיל יז הערה 6] בשם
 הגר"ד, שדין הקטרה בכזית נאמר על קיום
 ההקטרה, כלומר שיהיה מונח על האשים כזית,
 אבל אין צריך שיהיה כזית במעשה ההקטרה,
 שהוא ההנחה על האש, ואם שני כהנים יזרקו כל
 אחד חצי כזית, באופן שיהיה יחד כזית על
 האש, הרי זה הקטרה כשירה. ואם כן יש לומר
 שעל אופן זה מדברים כאן, שנתן על האש מנחה
 בלולה בשמן פחות מכזית, ועמה היה מוקטר